

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ
ХЕРСОНСЬКЕ ВИЩЕ УЧИЛИЩЕ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЮНАЦЬКОГО СПОРТУ

**Матеріали
X Всеукраїнської науково-практичної конференції**

(20-21 вересня 2012 року)

Херсон 2012 року

УДК 76.062/796.077.575.7

ББК 75.7

А – 43

Актуальні проблеми юнацького спорту: Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції (20-21 вересня 2012 року). – Херсон: ПАТ «ХМД», 2012. – 216с.

ISBN 978-966-1510-67-7

Збірник наукових матеріалів висвітлює сучасний стан досліджень у сфері юнацького спорту: організація спортивного відбору і прогнозування розвитку здібностей юних спортсменів; управління і моделювання в процесі підготовки спортсменів. Розглядаються різноманітні аспекти проблем юнацького спорту: гуманітарні, педагогічні, психологічні, медико-біологічні, та дитячо-юнацького туризму.

Розрахований на широке коло науковців, працівників вищої і середньої ланок освіти, студентів і тих, кому не байдужі проблеми розвитку юнацького спорту.

Матеріали статей надруковані за поданням авторів із збереженням змісту та стилю викладу. Редакційна колегія не несе відповідальність за достовірність та якість викладеного матеріалу.

Відповідальний редактор:

Грабовський Ю.А. – доцент, кандидат педагогічних наук

Редакційна колегія:

Куц О.С. – професор, доктор педагогічних наук

Смульський В.Л. – професор, доктор педагогічних наук

Кедровський Б. – професор, кандидат технічних наук

Маляренко І.В. – доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту

Степанюк С.І. – доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту

Стрикаленко Є.А. – доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту

Возний С.С. – доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту

Голяка С.К. – доцент, кандидат біологічних наук

Друкується за рішенням вченої ради Херсонського державного університету
Протокол № 1 від 24.09.2012

ISBN 978-966-1510-67-7

© ПАТ «ХМД», 2012

РОЗДІЛ 5 ПРОБЛЕМИ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ

ВПЛИВ МАСИ ТІЛА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОДОЛАННЯ КАТЕГОРІЙНИХ ПОХОДІВ

ОЛЕКСАНДР ВОЛОШКО, ЮРІЙ ГРАБОВСЬКИЙ, ОЛЕКСАНДР КІЛЬНИЦЬКИЙ

Херсонський державний університет

Постановка проблеми. Туристська діяльність сьогодні – це різнопланова подорож пов'язана з фізичними, емоційними, інтелектуальними, психологічними тощо навантаженнями. В процесі подорожі важливу роль відіграє фізичний розвиток та фізичний стан туриста, тому доцільно розглядати вплив маси тіла туриста як вагомий фактор що впливає на подолання категорійних походів.

Завданнями тренера, інструктора по туризму, є володіння сучасною технологією й організацією підготовки та діяльності туристів до походу, в поході та після походу та забезпечення для туристів якісної підготовки до подорожі з урахуванням:

- вихідних кондицій фізичного, психічного й соціального розвитку людини, що збирається в похід;
- особливостей майбутнього походу.

Тому метою нашого дослідження було визначити чи впливає маса тіла на ефективність подолання категорійних походів.

Організація дослідження. Ефективність подолання категорійних походів залежать від: маршрутною роботи (розробка відповідного маршруту походу), матеріально-технічної підготовки походу, комплектування та підготовки групи (фізичної, технічної, психологічної підготовки та фізичного розвитку учасників походу). Основними характеристиками подолання категорійного походу є:

- довжина активної частини маршруту;
- час руху туристів на маршруті;
- швидкість руху туристів [2].

Дослідження проводилось з учасниками походів різних категорій складності у різній місцевості. Експериментальні групи складали студенти Херсонського державного університету у кількості 22 особи (жіночої статі – 10, чоловічої - 12), а контрольну – члени спортивної секції при федерації спортивного туризму Херсонської області у кількості 23 особи (жіночої статі – 12, чоловічої – 11).

За статевим і віковим складом експериментальна група характеризується таким чином: особи жіночої статі від 19 до 21 років; особи чоловічої статі від 19 до 24 років. Членів експериментальної групи спостерігається участю у походах II категорій складності по Гірському Криму (2010 рік) та III категорії складності у Карпатах (2008 рік).

Результати дослідження. У контрольній групі особи жіночої статі від 17 до 30 років, а чоловічої статі від 20 до 30 років. Туристський досвід учасників контрольної групи характеризується участю у походах 3 ступеню складності по Криму

За допомогою методу індексів [1] визначаємо ступінь надмірності ваги за індексом маси тіла у представників контрольної та експериментальних груп (див. таб. 1.).

У чоловіків контрольної групи середній показник індексу маси тіла становить 22,42 ідеальна маса тіла спостерігається у чотирьох осіб, що становить 36,4%. П'ять осіб мають надто малу масу (45,6%), і по одному представнику контрольної групи мають незначне і помірне перевищення маси тіла, що становить 9%.

Що стосується першої експериментальної групи, то всі п'ять осіб (100%) мають індекс маси тіла, що відповідає ідеальній масі тіла. У другій експериментальній групі з семи туристів мають ідеальну масу (71,4%), у одного виявлено незначне перевищення маси тіла (14,3%) і ще в одного (14,3%) - надто мала маса тіла.

На основі цього дослідження можна стверджувати, що більшість туристів чоловічої статі, учасників складних походів мають ідеальну масу тіла. Відповідно 83,4% проти 36,4% контрольної групи.

Аналогічні результати отримані при дослідженні індексу маси тіла у туристів жіночої статі. У контрольній групі 9 осіб з 12 (75%) мають ідеальну масу тіла, а решта 3 (25%) – надто малу масу

тіла. У першій експериментальній групі: 5 осіб мають ідеальну масу тіла (83,3%), а одна (16,7%) – надто малу масу тіла. Друга експериментальна група характеризується 100% складом з ідеальною масою тіла. Сумарно дві експериментальні групи мають 90% (9 осіб) туристів жіночої статі з ідеальною масою тіла, а тільки одна особа (10%) має надто малу масу тіла.

Таблиця 1.

**Розподіл туристів контрольної та експериментальних груп
за індексом маси тіла**

Група	Індекс маси тіла (\bar{X})	Характеристика груп за індексом маси тіла									
		надто мала маса тіла		ідеальна маса тіла		незначне перевищення маси		помірне перевищення маси тіла		значне перевищення маси	
		к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%
Чоловіки											
K (11)	22,42	5	45,6	4	36,4	1	9	1	9	-	-
E ₁ (5)	23,53	-	-	5	100	-	-	-	-	-	-
E ₂ (7)	23,25	1	14,3	5	71,4	1	14,3	-	-	-	-
E ₁₊	23,39	1	8,3	10	83,4	1	8,3	-	-	-	-
E ₂ (12)											
Жінки											
K (12)	20,31	3	25	9	75	-	-	-	-	-	-
E ₁ (6)	19,70	1	16,7	5	83,3	-	-	-	-	-	-
E ₂ (4)	19,13	-	-	4	100	-	-	-	-	-	-
E ₁₊	19,41	1	10	9	90	-	-	-	-	-	-
E ₂ (10)											

Для визначення взаємозв'язку індексу маси тіла з характеристиками походження було проведено кореляційний аналіз [3] індексу з довжиною маршруту, часом подолання маршруту та швидкістю руху туристів (див. табл. 2).

Таблиця 2.

Кореляційний аналіз індексу маси тіла туристів з характеристиками походів

Показники фізичного розвитку	Стать	Характеристики маршруту походження					
		довжина маршруту		час подолання маршруту		швидкість руху	
		r	p	r	p	r	p
індекс маси тіла	Ж	-0,961	>0,05	-0,994	<0,05	-0,599	>0,05
	Ч	0,890	>0,05	0,805	>0,05	0,984	<0,05

Примітка: жирним шрифтом виділені достовірні показники.

Кореляційний аналіз ефективності подолання категорійних походів з характеристиками фізичного розвитку дозволяє стверджувати, що:

а) для туристів жіночої статі:

- зворотній середній зв'язок індексу маси тіла з швидкістю руху ($r=-0,599$) (результати не достовірні);
- зворотній високий зв'язок спостерігається між показниками: індексу маси тіла з довжиною маршруту ($r=-0,961$) (результати не достовірні) і часом подолання маршруту ($r=-0,994$) (результати достовірні),

б) для туристів чоловічої статі:

- високий прямий зв'язок мають: індексу маси тіла з усіма характеристиками походження, а саме з довжиною маршруту ($r=0,890$) (результати не достовірні), часом подолання маршруту ($r=0,805$) (результати не достовірні) і швидкістю руху ($r=0,984$) (результати достовірні),

Висновки. 1. Отже чим складніший похід, тим ближче до норми спостерігається маса тіла у чоловіків. Це ілюструється показниками середнього відхилення у контрольній та експериментальних групах. Що стосується туристів жіночої статі, то зміни у показниках у контрольній та експериментальних групах не спостерігається.

2. При комплектуванні туристських груп бажано враховувати показники індексу маси тіла, що дозволить більш ефективно долати категорійні походи, що підтверджується кореляційним аналізом індексу з основними характеристиками категорійного походу.

Література

1. Апанасенко Г.Л. Медицинская валеология [Электронный ресурс] / Г.Л. Апанасенко, Л.А. Попова // Серия Гиппократ. – Ростов н/Д.: Феникс, 2000. – 243 с. – Режим доступа: http://vse-uchebniki.com/valeologiya_696/valeologiya.html
2. Федотов Ю.Н. Спортивно-оздоровительный туризм / Ю.Н.Федоров, И.Е.Востоков. – М.: Советский спорт, 2008. – 464 с.
3. Шиян Б.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні і спорті: Навчальний посібник / Б.М. Шиян, О.М. Вацеба. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 276с.

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ОЗДОРОВЧОГО ТАБОРУ

ОЛЬГА КОЛЬЦОВА

Херсонський державний університет

Анотація. У статті висвітлені особливості та результати впровадження в умови дитячого оздоровчого табору моделі морального виховання підлітків.

Ключові слова: виховання, модель, табір, підліток, виховний простір, самооцінка, комунікативні якості, ціннісні орієнтації.

Постановка проблеми. Сьогодні система цінностей зазнає трансформаційних змін у новому світоглядному та економічному вимірюванні, який породжує ряд важливих для соціокультурного буття й педагогічного процесу проблем. В реальному житті нашого суспільства наступив той період, коли необхідно усвідомити проблему розвитку і становлення моральної особистості як провідної цінності суспільних відносин [1,2].

Процес морального розвитку на різних вікових етапах має свої специфічні особливості. Особливо важливо це враховувати в педагогічній діяльності у різних сферах життєдіяльності школярів.

Різні аспекти морального виховання було розглянуто багатьма українськими та зарубіжними вченими: К.Ушинський, А.Макаренко, В.Сухомлинський, О.Богданова, А.Мудрик, І.Бех, Г.Пустовіт, О.Сухомлинська, В.Пимова, О.Газман, В.Матвеев та інші.

Проте процес морального виховання в дитячих оздоровчих таборах спланований стосовно до сучасних умов системно не досліджувався.

Мета дослідження – вивчити умови формування виховного простору дитячого оздоровчого табору і на цій основі обґрунтувати та перевірити педагогічну технологію морального виховання учнів 6-8 класів.

Результати дослідження. На основі аналізу науково-методичної літератури ми визначили, що:

- завдання та зміст морального виховання в дитячому оздоровчому таборі будуються на різноманітності діяльності та замінюють кількомісячний обсяг справ у школі [4, 5];
- основними умовами морального виховання в дитячому оздоровчому таборі є: функціонування мікрогруп як соціального простору, наявність принципу добровільності і позитивного ставлення до обраного виду діяльності, наявність технологій виховної роботи [3];
- структуру соціально-психологічних процесів, що виникають в первинно організованій групі, складають: адаптація, комунікація, ідентифікація та інтеграція [6];
- стадії розвитку тимчасового дитячого колективу складають: орієнтація, узгодження інтересів, довіра, самостійність, розставання.

Результати проведеного нами констатувального експерименту засвідчили, що у дитячих оздоровчих таборах не здійснюється системна виховна робота, педагоги здебільшого орієнтуються лише на оздоровчу функцію (72%) та роботу з активом загалом – лише 42% вихованців приймають активну участь у житті табору, 36% - приймають участь у виховних заходах. Основними причинами такої ситуації, за відповідями респондентів, є сором'язливість (48%) та відсутність цікавих напрямків культурно-виховних заходів (19%).